

Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı

Editörler

Doç. Dr. Betül BAYAZIT
Dr. Öğretim Üyesi Ercan KARAÇAR
Uzm. Ozan YILMAZ

ÇİZGİ | e-Kitap

SPOR VE REKREASYON ARAşTIRMALARI KİTABI

EDİTÖRLER

Doç. Dr. Betül BAYAZIT

Dr. Öğretim Üyesi Ercan KARAÇAR

Uzm. Ozan YILMAZ

BÖLÜM YAZARLARI

Doç. Dr. Betül BAYAZIT	Dr. Öğretim Üyesi Özgür YAYLA
Doç. Dr. Korkmaz YİĞİTER	Dr. Öğretim Üyesi Ülkü ÇOBAN
Doç. Dr. Levent ATALI	Öğr. Gör. Onur ÇELEN
Doç. Dr. Özgür DİNÇER	Öğr. Gör. Yusuf ORMANKIRAN
Dr. Öğretim Üyesi Ali Turan BAYRAM	Arş. Gör. Ayşegül Funda ALP
Dr. Öğretim Üyesi Aydın ÜNAL	Arş. Gör. Gökhan ÇAKMAK
Dr. Öğretim Üyesi Emre ÇİLESİZ	Arş. Gör. Hasan Tahsin KAVLAK
Dr. Öğretim Üyesi Ersin ARIKAN	Arş. Gör. Müge SARPER KAHVECİ
Dr. Öğretim Üyesi Merve UCA	Döndü Nur SAĞDIÇ
Dr. Öğretim Üyesi Meryem ALTUN EKİZ	Faik Orhun TAPŞIN
Dr. Öğretim Üyesi Mihraç KÖROĞLU	Halilcan ESKİÇIRAK
Dr. Öğretim Üyesi Mikail KARA	Mücella AKGÜN
Dr. Öğretim Üyesi Olca SEZEN DOĞANCILI	Sinan Baran BAYAR

Akademik unvan ve harf sırası gözetilerek sıralanmıştır.

Bu kitapta yer alan her bölümün tüm sorumluluğu (görseller, tablolar, çizelgeler, çizimler, grafikler, direkt alıntılar, etik/kurum izni vb.) yazarlara aittir.

Herhangi hukuki bir olumsuzlukta Çizgi Kitabevi Yayınları ve kitap editörleri hiçbir konuda bir yükümlülük ve hukuki sorumluluğu kabul etmez, hukuki yükümlülük altına alınamaz. Her türlü hukuki yükümlülük ve sorumluluk ilgili bölüm yazar(lar)ına aittir.

Çok bölümlü/yazarlı olan bu kitap maddi bir değer ile alınıp satılamaz. Kitapta yer alan bilgiler alıntı yapılmak ve ilgili alıntıya atıf yapılmak koşulu ile kaynak gösterilmek üzere bilimsel ya da ilgili araştırmacılar tarafından kullanılabilir.

Çizgi Kitabevi Yayınları
Eğitim Bilim

Genel Yayın Yönetmeni
Mahmut Arlı

©Çizgi Kitabevi
Eylül 2020

ISBN: 978-605-196-492-8
Yayıncı Sertifika No:17536

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI
- Cataloging in Publication Data (CIP) -
EDİTÖRLER

BAYAZIT, Betül | KARAÇAR, Ercan | YILMAZ, Ozan
SPOR VE REKREASYON
ARAŞTIRMALARI KİTABI

Sayfa Düzeni ve Kapak Tasarımı
Ozsum Academy

Baskıya Hazırlık: Çizgi Kitabevi Yayınları
Tel: 0332 353 62 65- 66

ÇİZGİ KİTABEVİ

Sahibiata Mah.	Alemdar Mah.	Gazi Üniversitesi
M. Muzaffer Cad. No:41/1	Çatalçeşme Sk. No:42/2	Eğitim Fakültesi No:6/31
Meram/ Konya	Cağaloğlu/ İstanbul	Yeni Mahalle/ Ankara
(0332) 353 62 65 - 66 - (0212) 514 82 93		
www.cizgikitabevi.com		
   / cizgikitabevi		

İÇİNDEKİLER

	ÖNSÖZ	vi
Bölüm 1:	Dünyada Rekreasyon Eğitimi <i>Öğr. Gör. Yusuf ORMANKIRAN</i>	8-18
Bölüm 2:	Rekreasyon ve Motivasyon <i>Dr. Öğretim Üyesi Mihraç KÖROĞLU</i>	20-35
Bölüm 3:	Rekreasyon ve Psikolojik Etkileri <i>Doç. Dr. Korkmaz YİĞİTER</i>	37-42
Bölüm 4:	K Kuşağının Rekreasyona Katılımı ve Yaratıcı Düşünme Eğilimi Arasındaki İlişki <i>Arş. Gör. Hasan Tahsin KAVLAK, Dr. Öğretim Üyesi Ali Turan BAYRAM, Öğr. Gör. Onur ÇELEN</i>	44-56
Bölüm 5:	Otel Çalışanlarının Mizah Tarzları ile Boş Zaman Davranışları Yönetimi Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma <i>Dr. Öğretim Üyesi Ersin ARIKAN, Dr. Öğretim Üyesi Emre ÇİLESİZ</i>	58-76
Bölüm 6:	Ordu İli Rekreasyon Alanlarının Yerel Halk Açısından Değerlendirilmesi <i>Dr. Öğretim Üyesi Olca SEZEN DOĞANCILI, Mücella AKGÜN</i>	78-88
Bölüm 7:	Yerel Halkın Festivalleri Değerlendirmelerine Yönelik Bir Araştırma: Tekirdağ Kiraz Festivali Örneği <i>Dr. Öğretim Üyesi Aydın ÜNAL</i>	90-104
Bölüm 8:	Boş Zaman ve Rekreasyon Pazarlaması Üzerine <i>Arş. Gör. Gökhan ÇAKMAK</i>	106-118
Bölüm 9:	Destinasyon Pazarlamasında Rekreasyonel Aktivitelerin Rolü <i>Dr. Öğretim Üyesi Özgür YAYLA, Döndü Nur SAĞDIÇ</i>	120-134
Bölüm 10:	Destinasyon Geliştirme Stratejileri: Çankırı Turizmine Yönelik Öneriler <i>Dr. Öğretim Üyesi Mikail KARA</i>	136-154
Bölüm 11:	Futbol Takımlarının Kamp Destinasyonlarının Marka Kişiliği Boyutlarını Değerlendirmelerine Yönelik Bir Araştırma: Antalya Örneği <i>Dr. Öğretim Üyesi Aydın ÜNAL, Sinan Baran BAYAR</i>	156-167
Bölüm 12:	Üniversite Öğrencilerinin Spora Yönelik Tutumlarının Akademik Başarı Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi (Doğu Marmara Bölgesi Üniversiteleri Örneği) <i>Dr. Öğretim Üyesi Ülkü ÇOBAN, Doç. Dr. Levent ATALI, Doç. Dr. Betül BAYAZIT, Dr. Öğretim Üyesi Merve UCA</i>	169-199
Bölüm 13:	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşadıkları Yerlerdeki Oyun Alanlarına Yönelik Görüşleri ve Oyun Tercihleri <i>Dr. Öğretim Üyesi Meryem ALTUN EKİZ</i>	201-224
Bölüm 14:	Yükselti Antrenmanı Fizyolojisi ve Alandaki Son Gelişmeler <i>Arş. Gör. Müge SARPER KAHVECİ</i>	226-244

Bölüm 15:	Yüzme Sporunda Mobilite ve Stabilité <i>Doç. Dr. Özgür DİNÇER, Halilcan ESKİÇIRAK</i>	246-256
Bölüm 16:	Elit Sporcularda Çift Kariyer <i>Arş. Gör. Ayşegül Funda ALP</i>	258-278
Bölüm 17:	Belediyelerin Stratejik Planlarına Yönelik Spor Yöneticileri Görüşlerinin Analizi <i>Faik Orhun TAPŞIN, Doç. Dr. Levent ATALI</i>	280-321

ÖNSÖZ

Kökleri, insanlık tarihinin derinlerine kadar ulaşan spor; sadece bir millete özgü değil evrensel bir yapıdadır. Bu evrensel yapı altında bir araya gelen bireylerin spora olan ilgi ve bedensel farkındalık düzeylerindeki artış, mevcut bilgi ve teknolojilerin gözden geçirilmesini sağlayarak teknolojik yeniliklerin ve yeni yaklaşımların oluşturulmasına da olanak sağlamaktadır.

Ortaya çıkan yenilik ve yaklaşımlarla yoğurulan bireylerde görülen; güçlenme, ruh ve beden sağlığını koruma, sosyalleşme, kişisel becerilerin geliştirilmesi ve kendini savunma, ruhsal doyum, dengelenme ihtiyacı ve rahatlama gibi nedenlerin yanı sıra boş zamanın etkili değerlendirilmesi isteği bireylerin spora yönelmesinin temel gerekçelerini oluşturmaktadır.

Bireylerin yaşam kalitesi, toplum içinde sağlanan serbest zaman hizmetleriyle artmaktadır. Bu amaçla gerçekleştirilen tüm oyun etkinlikleri spor ve rekreatif faaliyetler içerisinde değerlendirilmektedir. Tarihte; koşu, atıcılık, güreş ve at yarışlarıyla başlayarak günümüzdeki sportif ve rekreatif faaliyetlerin temelini oluşturan sporun diğer alanlarla iş birliği içerisinde olması ve birçok alandan beslenmesi kitabımızın multidisipliner olarak ele alınmasına olanak sağlamıştır.

Bu çerçevede Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı adlı eserimizde çeşitli alanlardan ve spor dallarından çok değerli çalışmalar bulunmaktadır. Üçüncü cildin yayımlanmasında emeği geçen bölüm yazarlarına ayrıca teşekkür eder, kitabımızın okuyucular için verimli olması ve alana katkı sağlamasını temenni ederiz.

Saygılarımızla...

Editörler

Doç. Dr. Betül BAYAZIT
Dr. Öğretim Üyesi Ercan KARAÇAR
Uzm. Ozan YILMAZ
Eylül 2020

BÖLÜM

1

DÜNYADA REKREASYON EĞİTİMİ

Yusuf ORMANKIRAN

Öğretim Görevlisi, Hitit Üniversitesi, yusuformankiran@hitit.edu.tr

ATIF: Ormankıran, Y. (2020). Dünyada Rekreasyon Eğitimi. Betül Bayazıt, Ercan Karaçar, Ozan Yılmaz (Ed.), Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı-3.Cilt içinde (ss. 8-18). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

DÜNYADA REKREASYON EĞİTİMİ

Yusuf ORMANKIRAN

Öğretim Görevlisi, Hitit Üniversitesi, yusuformankiran@hitit.edu.tr

GİRİŞ

Rekreasyon, insanlık tarihi kadar eskiye dayanmakla birlikte, insanlara çeşitli faydalar sağladığı gibi hayatın bir parçası olarak ifade edilebilen bir olgudur. Rekreasyon, ilk uygarlıklardan beri, insanların hayatlarını devam ettirme ve ihtiyaçlarını karşılamalarıyla güzüümüze kadar gelmiştir. Rekreasyon olgusunun gelişimine bakıldığında her uygarlık kendi dönemlerinde farklı kültür, sosyal yaşam ve dini ritüeller ile zaman geçirdiği görülmektedir (McClean ve Hurd, 2012).

Zaman içerisinde teknolojinin gelişmesiyle birlikte, değişen ve gelişen toplum yapıları, anlayışları ve düşünce yapıları ile insan gücü yerine makinelerin kullanılmaya başlanması, insanların iş saatlerinin azalmasını sağlamış ve böylece boş zaman kavramı ortaya çıkmıştır. Birçok rekreasyon tanımı olsa da, bu tanımların ortak noktası; yapmakla yükümlü oldukları işlerin dışında kalan zamanlarda insanların gönüllü olarak ve günlük yaşamın kargaşasından uzaklaşarak, boş zamanlarında katıldıkları faaliyetler (Akten ve Akten, 2011) olarak ifade edilmektedir.

Endüstri Devrimi sonrasında günümüze kadar olan süreçte, boş zamanın artmasına paralel olarak, teknolojik gelişmeler, kentleşme, nüfus artışı, insan ömrünün uzaması gelirlerde artış, eğitim, ulaşım kolaylığı, televizyon ve reklam faaliyetleri, kültürel hedefler, genç nüfusun öneminin anlaşılması, ücretli tatil, sosyal güvenlik, sağlıklı yaşama verilen önemin artması ve son olarak turizm ve rekreasyon faaliyetlerinin lüks anlayışından bir gereksinime dönüşmesi gibi unsurlar ortaya çıkmış ve bu çerçevede rekreasyon olgusu ile diğer disiplinler birbirleriyle ilişkili bir şekilde gelişmiş ve önemi artmıştır (Gajic ve Grzinic, 2010).

Rekreasyon, boş zaman veya serbest zaman olarak da kullanılan bu olgu, 20. Yüzyılda gerçekleşen endüstri devrimi ve ardından 21. Yüzyılda hızlı bir gelişme gösteren teknoloji ile birlikte günümüz dünyasında, kentleşme, ulaşım, nüfus artışı, refah düzeyinin artması ücretli tatil hakkının verilmesi ve insanları daha sağlıklı yaşama çabalarının artması gibi birçok nedenin insan yaşamında yer alması, rekreasyon eğitimini bireye dönük değişime zorlamıştır (McComb, 2008). Rekreasyon eğitiminde bireye ve topluma fayda sağlamasına yönelik yaşanan bu değişim ile birlikte, yükseköğrenim kurumlarınca eğitim programlarına eklenmiş ve eğitimi tamamlayan öğrencilerin çeşitli alanlarda çalışmalarına olanak sağlanmıştır. Bu çalışmada ise dünyada rekreasyon eğitimin

durumu ve rekreasyon bölümlerinde yürütölen derslerin karşılaştırmalı olarak ortaya çıkarmaya çalışılacaktır.

Rekreasyon Eğitimi ve Önemi

Kişisel deneyimlere ve algılara dayandırılan rekreasyon ve boş zaman kavramları birçok anlam içermektedir. Rekreasyon kavramına, kişisel bir bakış açısı ile bakıldığında; televizyon izlemeyi, sinemaya gitmeyi, gezintiye çıkmayı satranç oynamayı, müzik dinlemeyi ve insanın diğer yapmak isteklerini içerdğđ görölmektedir. Rekreasyon teorisyenleri bu ve buna benzer deneyimlerin nasıl adlandırılması gerektiğđ üzerinde düşünmüşler ve bu faaliyetlerin genel adının rekreasyon, serbest zaman, boş zaman, yaratıcılık, bencilik ve eğlence anlamına gelen hedonizm olması gerektiğđ üzerinde çeşitli çalışmalarda bulunmuşlardır (McLean ve Hurd, 2012).

Genellikle toplumlar, çalışma hayatındaki verimliliğđ bir toplum sorun olarak görürken, serbest zamanı ise kişisel tercih olarak görmektedir. Rekreatif faaliyetler sırasında bireyin geliştirilen zihinsel ve yetenekler sadece birey için önemli olmasının yanı sıra, bireyin bir parçası olduğu ve iş yaşamım da etkilediğđ için toplum açısından da önemlidir. Gelişmiş ölkelerde bireyin toplumun bir parçası olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, insanların serbest zaman faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde değerlendirmeleri için çok farklı imkanlar geliştirmekte ve bu geliştirmiş olduğu imkanları toplumun her kesimine sunmaktadırlar (Zorba, vd., 2013).

Bireylerin kendi yaşantıları içerisinde bilinçli bir şekilde davranışlarında meydana getirdikleri değışimlerin süreci (Kılıç- Bayraktaroğlı, 2012) olarak tanımlanan eğitim, rekreasyon alanı için de ayrı bir anlam ifade etmiştir. Zira eğitim düzeylerinin yüksek olduğu ölkelerde sağlıklı yaşama eğilimlerine bağılı olarak bireylerde rekreasyonun önemli bir taleple karşılaşması ve bu gelişmenin de kişilerin bu alanda yetiştirilmesini önemli kılması şeklinde çift yönlü bir etkileşim ortaya çıkmıştır (Varol, vd., 2019).

Rekreasyon Eğitiminin Gelişimi

Amerika Birleşik Devletleri, rekreasyon eğitimi ve faaliyetlerin yer aldığđ ilk ve dolayısıyla en önemli ölkelerden biri konumundadır. Amerika Birleşik Devletleri'nde, oyun parkları ve spor ve fiziksel etkinliklere yönelik gelişmeler, 1800'li yılların ikinci yarısından sonra ortaya çıkmıştır (Siedentop, 2009). Rekreasyonun toplumsal anlamda değer kazanması ile eğitim boyutunda ele alınmasına ilişkin çıkış noktası olarak 1880'li yıllarda Amerika'da başlamıştır (Cavallo, 1981). Boston Park Departmanı tarafından 1881 yılında erkekler ve 1891 yılında kadınlar için açık hava spor tesisleri kurulmuştur. Bunu takiben Philadelphia, New York, Providence, Brooklyn, Baltimore, Newark, Worcester, Chicago ve Portland'a açık hava spor tesisleri ve kum oyun alanlarının birleştirildiğđ bir

sistemde kendi modelini geliştirmek üzere rekreasyon liderlerini danışmanlık almak üzere Boston'a gönderilmiştir. Böylelikle bu tesisler kıtaya yayılmaya başlamıştır (Frost, 2010). Akabinde "Playground Movement – Oyun Alanı Hareketi" ortaya çıkmıştır. Bu oyun alanı hareketi, Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkarmış olduğu kalabalık kentlerin ve uzun çalışma saatlerine bir cevap niteliğinde başladığı ifade edilmektedir. Dr. Marie Zakrzewska'nın Berlin'deki yerel parklarda gözlemlediğı geniş kum havuzlarından oluşan ocuk oyun alanları ile ilgili onerileri sonucunda 1886 yılında Boston'da bulunan bir kilise bahçesine kumdan oyun alanı düzenleyerek göçmen çocukların gözetimli alanlarda oyun oynaması amaçlanmıştır. Bu şekilde ortaya çıkan hareket, 1890'ların ortalarında Amerika'nın dokuz büyük kentine kurulan oyun alanlarına kadar ilerlemiştir (Cavallo, 1981). 1899 yılına kadar Boston'da 20'si okul bahçesi olmak üzere toplam 21 adet kum oyun alanı oluşturulmuştur. Oyun alanlarının sayının artmasının yanında hareketin okullarda, dolayısıyla eğitimde kullanılmaya başlamasına dikkat çekilmektedir. Oyun alanları hareketi ile birlikte gelişime devam etmiş ve 1905 yılında rekreasyonun her yaş için yaygınlaştırılması amaçlanmış ve çeşitli danslar, müzik programları, dramalar, yarışmalar gibi faaliyetler eklenmiştir. Bu kapasamda Amerika Oyun Alanları Birliğı (Playground Association of Amerika) kurulmuştur. 1910 yılında kapsamı genişletilerek Amerika Rekreasyon ve Oyun Alanları Birliğı (Recreation and Playground Association of Amerika) adını almıştır (Frost, 2010).

1910 yılına kadar 55 şehirde oyun programları uygulanmıştır. Ayrıca Amerika Oyun Alanları Birliğı tarafından Rekreasyon Liderliğı Müfredatı ile 113 kolej ve üniversitede "oyun dersi" verilmesini önermiştir (Dickason, 1983). 1918 yılında I. Dünya Savaşı sırasında "Savaş Kampı Kamu Hizmeti Projesi" ile rekreasyonel aktiviteler düzenlemek üzere tasarlanan kamu hizmeti toplulukları ortaya çıkmıştır (Frost, 2010).

Böylece rekreasyon eğitiminin temelleri atılarak 1920 yılında profesyonel olarak rekreasyon, park ve boş zaman liderlerinin yetiştirilmesi kapsamında eğitim programları geliştirilmiştir. Amerika'da üniversitelerde rekreasyonla ilgili müfredat 1940'lı yıllarda eklenmeye başlamıştır. Öncelikli olarak öğrencilerin kamu rekreasyonu ve parklar, terapatik rekreasyon ve açık hava rekreasyonu ile ilgili organizasyonlarda lider ve yönetici olarak çalışması amaçlanmıştır (Godbey vd., 2005). Amerika Birleşik Devletleri'nde rekreasyon alanı ile ilgili ilk bölüm 1946 yılında Indiana niversitesi bünyesinde kurulmuştur. 1960'lı yıllara gelindiğinde rekreasyon alanına yönelik iş fırsatlarının artmasıyla hem akademik hem de sektörde büyük bir gelişim içine girmiştir. Böylelikle birçok niversite ce kolejin yeni programlar açmasını sağlamıştır (McLean vd., 2015).

Rekreasyon eğitimi özellikle Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada başta olmak üzere dünyada birçok üniversitede sertifika, lisans ve lisansüstü eğitim programları bulunmaktadır. Rekreasyon eğitimi veren üniversitelerin rekreasyon ile ilişkili bölümlerin mezunları, turizm başta olmak üzere,

spor, sağlık, eğitim gibi alanlarda istihdam olanağı bulabildikleri söylenebilmektedir (Türkay ve Korkutata, 2011). Rekreasyon ğretim programlarında yaşanan gelişmeler ve anlayışlar doğrultusunda, bireylerin farklı gereksinimlerini karşılayıcı ve yaratıcı çalışmalarını ortaya çıkarıcı nitelikte olduğu görülmektedir (Demirel, 2013).

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, araştırma gurubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmektedir.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, araştırma verileri, rekreasyon eğitiminde dünyada önde gelen ülkeler arasında olan Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve İngiltere'deki üniversitelerin rekreasyon eğitiminde hangi derslerin verildiğini tespit etmek amacıyla, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından 7 temel sınıflandırma üzerinden araştırılmıştır. Bu sınıflandırma Korkutata (2017) tarafından sınıflandırılarak; uygulamalı spor, teorik spor, teorik alan bilgisi, uygulamalı alan bilgisi, genel kültür, sağlık ve staj ile ilgili derslerin kategorize edilmesiyle oluşturulmuştur.

Araştırma Grubu

Araştırma grubu olarak; Amerika Birleşik Devletleri'nde, Kanada'da ve İngiltere'de rekreasyon eğitimi veren URAP (Akademik Performansa Göre niversite Sıralaması) sıralamasında yer alan üniversitelerin ilk üç sırasındaki niversiteler alınmıştır niversiteler oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki, Kanada'daki ve İngiltere'deki üniversitelerin web sitelerinde yer alan bölüme ilişkin derslerin ve ilgili derslerin içeriklerinin incelenmesi sonucunda elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Bu çalışmanın yapılabilmesi için ikincil kaynaklardan yararlanılarak Amerika Birleşik Devletleri'nde rekreasyon eğitimi veren 3, Kanada'da rekreasyon eğitimi veren 3 ve İngiltere'de rekreasyon eğitimi veren 3 olmak üzere toplam 9 niversitenin web sitelerinde yer alan derslerin ve ilgili ders içeriklerinin incelenmesi sonucunda veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada yorumlayıcı yaklaşımla veriler, betimsel ve içerik analizi yöntemlerine dayalı olarak analize tabi tutulmuştur. Toplanan veriler sınıflandırılmış olan uygulamalı spor, teorik spor, teorik alan bilgisi, uygulamalı alan bilgisi, genel kültür, sağlık ve staj şeklinde kategorilere ayrılarak

gruplandırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler, içerik analizi ile çözümlemeler yapılmıştır.

BULGULAR

Rekreasyon eğitimi ile ilgili bölümlerin 1920'lerin ortalarında ilk olarak ABD'de açılması refah artışı ve sağlıklı yaşam bilincinin gelişmesi ile ifade edilebilir. Bu konudaki ilk adım, rekreasyon alanında ilk ve önemli kuruluşlardan olan Amerikan Ulusal Rekreasyon Kurumu (NRPA) tarafından profesyonel rekreasyon, park ve boş zaman liderleri yetiştirmek üzere eğitim programlarının geliştirilmesi amacıyla atılmıştır. Eğitim müfredatlarına 1940'lı yıllardan itibaren girmeye başlayan rekreasyon alanının aynı yıllarda tek (bağımsız) bir departman olarak da eğitim faaliyetlerine başladığı görülmektedir. Bu departmanın rekreasyon anlamında hem boş zaman çalışmalarını hem de rekreasyon ve park yönetimini ele alması bakımından günümüzdeki bölümlerdeki içerik zenginliği için bir temel teşkil etmektedir. Amerika'daki öncül rekreasyon bölümlerinde eğitim alan bireylerin kamu rekreasyonu ve parklar, terapatik rekreasyon ve açık hava rekreasyonu ile ilgili organizasyonlarda lider ve yönetici olarak çalışabilmeleri için hazırlanmaları önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Kızanlıklı, 2014).

Amerika Birleşik Devletleri'nde Rekreasyon Eğitimi

Dünya'da ilk rekreasyon eğitimi ile ilgili bölümlerin Amerika Birleşik Devletleri'nde açılmış olması sebebiyle eğitim yapısının incelenmesi gereken en önemli ülke olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kapsamda Amerika Birleşik Devletleri'ndeki rekreasyon eğitimi ile ilgili bilgiler tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 3.1. incelendiğinde, ABD rekreasyon lisans eğitimi veren bölümlerin, rekreasyon eğitiminde genellikle spor yönetimi ile ilgili bölümlerin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Diğer yoğunlaşan bölümler ise rekreasyon yönetimi, rekreasyon ve ağırlama yönetimi sanat ve eğlence ile rekreasyon terapisi gibi disiplinlerle birlikte, aynı çatı altında eğitim verildiği görülmektedir.

Tablo 1. ABD'de Rekreasyon Eğitimi Veren Bölümler ve Sayıları

Bölüm	Rekreasyonla İlişkili Disiplinler	Üniversitelerdeki Bölüm Sayısı
Rekreasyon	Kinezyoloji	3
	Etkinlik Yönetimi	5
	Turizm, Etkinlik ve Rekreasyon Yönetimi	3
	Sanat ve Spor Yönetimi	2
	Rekreasyon ve Spor Yönetimi	1
	Beden Eğitimi	1
	Sanat ve Eğlence Yönetimi	3
	Spor ve Etkinlik Yönetimi	1
	Sağlık ve Fitness Yönetimi	1
	Spor	5

Spor Yönetimi	42
Park ve Turizm	1
Rekreasyon ve Park Yönetimi	9
Rekreasyon Yönetimi	15
Spor ve Fitness	1
Rekreasyon ve Turizm Yönetimi	3
Rekreasyon ve Ağırılama Yönetimi	6
Rekreasyon Terapisi	4

Amerika Birleşik Devletleri'nde ilgili üniversitelerin rekreasyon programında yer alan dersler tablo 3.2.'de gösterilmektedir. Tablo 3.2.'ye göre, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerin rekreasyon programlarında yer alan dersler incelendiğinde, uygulamalı alan bilgisi derslerinin %26,58 oranı ile en fazla yer alan ders türü olduğunu söyleyebiliriz. Genel kültür dersleri ise %22,78 oran ile en fazla yer alan ikinci ders türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında rekreasyon programlarında büyük çoğunluğu teorik ve uygulamalı alan bilgisi ile ilgili derslerin olduğu görülmektedir.

Tablo 2. ABD Üniversiteleri Rekreasyon Programlarında Yer Alan Dersler

Dersler	Columbia University	New York University	Florida International University	Toplam	Yüzde
Uygulamalı Spor	7	Yok	Yok	7	8,86
Teorik Spor	4	13	Yok	17	21,52
Teorik Alan Bilgisi	1	7	6	14	17,72
Uygulamalı Alan Bilgisi	6	11	5	21	26,58
Genel Kültür	Yok	17	1	18	22,78
Sağlık	Yok	Yok	Yok	Yok	-
Staj	Yok	1	1	2	2,54
				192	100

Kanada'da Rekreasyon Eğitimi

Kanada dünyada en çok rekreasyon eğitimi veren üçüncü Amerika kıtasında ise ikinci ülke konumunda bulunması sebebiyle önemli bir konuma sahiptir. Kanada'da rekreasyon ve rekreasyonla ilgili bölümlerin toplam 25 üniversiteden 36 bölüm bulunmaktadır. Bu üniversitelerde yer alan rekreasyon bölümüne ilişkin bilgiler tablo 3.3.'te yer almaktadır.

Tablo 3.3. incelendiğinde, Kanada'da rekreasyon lisans eğitimi veren bölümlerin, rekreasyon eğitiminde genellikle rekreasyonun dinlence hizmetleri ve spor yönetimi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer yoğunlaşılan bölümler ise, rekreasyon terapisi ve spa yönetimi olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 3. Kanada’da Rekreasyon Eğitimi Veren Bölümler ve Sayıları

Bölüm	Rekreasyonla İlişkili Disiplinler	Üniversitelerdeki Bölüm Sayısı
Rekreasyon	Kinezyoloji	1
	Boş Zaman	1
	Dinlence Hizmetleri	9
	Spor Yönetimi	9
	Rekreasyon Yönetimi	2
	Turizm Yönetimi	1
	Rekreasyon Terapisi	6
	Spa Yönetimi	3
	Açık Hava Rekreasyonu	2
	Toplumsal Kalkınma	1
	Balık ve Vahşi Hayat	1

Kanada’da rekreasyon programı bulunan üniversiteler alınmıştır. İlgili üniversitelerin rekreasyon programında yer alan dersler tablo 3.4.’de gösterilmektedir. Tablo 3.4.’e göre, Kanada’daki üniversitelerin rekreasyon programlarında yer alan dersler incelendiğinde, Teorik alan bilgisi derslerinin %46,05 oranı ile en fazla yer alan ders türü olduğunu söyleyebiliriz. Genel kültür dersleri ise %21,05 oran ile en fazla yer alan ikinci ders türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında rekreasyon programlarında büyük çoğunluğu alan bilgisi ile ilgili derslerin olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Kanada Üniversiteleri Rekreasyon Programlarında Yer Alan Dersler

Dersler	Brock University	Fanshawe College	Vancouver Island University	Toplam	Yüzde
Uygulamalı Spor	Yok	Yok	Yok	0	0
Teorik Spor	Yok	Yok	7	7	9,21
Teorik Alan Bilgisi	9	13	13	35	46,05
Uygulamalı Alan Bilgisi	6	5	Yok	11	14,47
Genel Kültür	5	4	7	16	21,05
Sağlık	3	3	Yok	6	7,89
Staj	Yok	Yok	1	1	1,31
				76	100

İngiltere’de Rekreasyon Eğitimi

İngiltere dünyada en çok rekreasyon eğitimi veren ikinci Avrupa kıtasında ise birinci ülke konumunda bulunması sebebiyle incelenmesi gereken ülke olarak ifade edilebilir. İngiltere’de rekreasyon ve rekreasyonla ilgili bölümlerin toplam 52 üniversitede 62 bölüm bulunmaktadır. İlgili üniversitelerde yer alan rekreasyon bölümüne ilişkin bilgiler tablo 3.5.’te yer almaktadır.

Tablo 3.5. incelendiğinde, İngiltere’de rekreasyon lisans eğitimi veren bölümlerin, rekreasyon eğitiminde genellikle rekreasyonun spor yönetimi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Diğer yoğunluk verilen bölümler ise spor geliştirme ve koçluk ile spor ve boş zaman yönetimi ön plana çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında rekreasyonun spor ile ilgili bölümlerine ağırlık verildiği söylenebilir.

Tablo 5. İngiltere’de Rekreasyon Eğitimi Veren Bölümler ve Sayıları

Bölüm	Rekreasyonla İlişkili Disiplinler	Üniversitelerdeki Bölüm Sayısı
Rekreasyon	Spor Yönetimi	34
	Turizm Yönetimi	1
	Spa Yönetimi	1
	Spor Pazarlaması Yönetimi	2
	Etkinlik Yönetimi	1
	Etkinlik ve Boş Zaman Yönetimi	1
	Uluslararası Etkinlik Boş Zaman ve Turizm Yönetimi	1
	Spor Geliştirme ve Koçluk	5
	Resort Yöneticiliği	1
	Etkinlik ve Eğlence Eğlence Yönetimi	2
	Spor ve Etkinlik Yönetimi	1
	Spor ve Boş Zaman Yönetimi	4
	Liderlik ve Boş Zaman	1
	Boş Zaman ve Turizm Yönetimi	1
	Spor Egzersizleri ve Sağlık Yönetimi	1
	Müzik, Eğlence, Tiyatro ve Etkinlik, Yönetimi	2
	Uygulamalı Spor Bilimi Yönetimi	2
	Spor Vakfı ile Macera ve Açık Alan Yönetimi	1

İngiltere’de ilgili üniversitelerin rekreasyon programında yer alan dersler tablo 3.6.’da gösterilmektedir. Tablo 3.6.’ya göre, İngiltere’deki üniversitelerin rekreasyon programlarında yer alan dersler incelendiğinde, Teorik spor derslerinin %36,23 oranı ile en fazla yer alan ders türü olduğunu söyleyebiliriz. Teorik alan bilgisi dersleri ise %26,08 oran ile en fazla yer alan ikinci ders türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Genel olarak bakıldığında rekreasyon programlarında büyük çoğunluğu spor ve alan bilgisinin teorik kısmı ile ilgili derslerin olduğu görülmektedir.

Tablo 6. İngiltere Üniversiteleri Rekreasyon Programlarında Yer Alan Dersler

Dersler	University of Manchester	University College Birmingham	Nottingham Trent University	Toplam	Yüzde %
Uygulamalı Spor	Yok	Yok	5	5	7,24
Teorik Spor	3	17	5	25	36,23
Teorik Alan Bilgisi	11	5	2	18	26,08

Uygulamalı Alan Bilgisi	4	Yok	Yok	4	5,79
Genel Kültür	11	2	Yok	13	18,84
Sağlık	Yok	1	1	2	2,89
Staj	1	1	Yok	2	2,89
				69	100

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

İnsan hayatı dinamik bir yapıda olduğu gibi değişken özelliklerde göstermekle birlikte insan ihtiyaçları sürekli olarak hareket halinde olduğu ifade edilebilmektedir. Bu noktadan hareketle rekreasyonun yeni istihdam alanları ve yeni beklentilerin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Bu durumla doğru orantılı olarak yeni iş alanları ve yeni beklentileri karşılayabilecek nitelikli elemana ihtiyaç artmakta ve rekreasyon eğitimi gündeme gelmektedir. Kapsamlı ve karmaşık bir yapıda olan rekreasyon öncelikle, sektörel anlamda ilgili yönetimleri çok iyi bir koordinasyona zorlarken; konu ile ilgili eğitimi ise örgün ve yaygın boyuttaki katkısı yönüyle yeniden düzenlemeye zorlamaktadır. Bu kapsamda rekreasyon alanındaki eğitim kurumlarının doğru yapılandırılması, başta sektörün beklediği doğru ya da nitelikli elemanı karşılaması ve akademik anlamdaki katkıların artırılması yanında, toplumun yaşam kalitesini arttırmaya yönelik destek olacak nitelikli personelin yetişmesini de kolaylaştıracığı düşünülmektedir (Kozak, 2017).

Çalışmada rekreasyon eğitiminin etkin ve yoğun bir şekilde gerçekleştirilen ülkeler seçilmeye çalışılmıştır. Bu ülkeler; Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, İngiltere olarak belirlenmiştir. Bu çalışma kapsamında Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerin, rekreasyon bölümlerinin öğretim programlarında yer alan dersler incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre, Amerika'daki rekreasyon eğitimi bölümlerinde rekreasyon eğitimi; kinezyoloji, etkinlik yönetimi, turizm, etkinlik ve rekreasyon yönetimi, sanat ve spor yönetimi, rekreasyon ve spor yönetimi, beden eğitimi, sanat ve eğlence yönetimi, spor ve etkinlik yönetimi, sağlık ve fitness yönetimi, spor, spor yönetimi, park ve turizm, rekreasyon ve park yönetimi, rekreasyon yönetimi, spor ve fitness, rekreasyon ve turizm yönetimi, rekreasyon ve ağırlama yönetimi ve rekreasyon terapisi gibi bölümler ile birlikte verilmektedir.

Kanada'daki rekreasyon eğitimi bölümlerinde, rekreasyon eğitimi, dinlence hizmetleri) spor yönetimi, rekreasyon terapisi ve spa yönetimi gibi bölümler öne çıkmakta ve bu bölümler ile birlikte eğitim verildiği görülmektedir.

İngiltere'deki rekreasyon eğitimi bölümlerinde, rekreasyon eğitimi, spor yönetimi, spor geliştirme ve koçluk ve spor ve boş zaman yönetimi gibi bölümler ile birlikte verilmektedir. Araştırma bulgularında görüldüğü üzere rekreasyon eğitimi, bulunduğu ülkenin ihtiyaçlarına göre

BÖLÜM

4

K KUŞAĞININ REKREASYONA KATILIMI VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hasan Tahsin KAVLAK

Araştırma Görevlisi, Sinop Üniversitesi, htkavlak@sinop.edu.tr

Ali Turan BAYRAM

Dr. Öğretim Üyesi, Sinop Üniversitesi, alibayram@sinop.edu.tr

Onur ÇELEN

*Öğretim Görevlisi, Bursa Uludağ Üniversitesi,
onurcelen@uludag.edu.tr*

ATIF: Kavlak, H.T., Bayram, A.T., Çelen, O. (2020). K Kuşaaının Rekreasyona Katılımı ve Yaratıcı Düşünme Eğilimi Arasındaki İlişki. Betül Bayazıt, Ercan Karaçar, Ozan Yılmaz (Ed.), Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı-3.Cilt içinde (ss. 44-56). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları.

K KUŞAĞININ REKREASYONA KATILIMI VE YARATICI DÜŞÜNME EĞİLİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Hasan Tahsin KAVLAK

Araştırma Görevlisi, Sinop Üniversitesi, htkavlak@sinop.edu.tr

Ali Turan BAYRAM

Dr. Öğretim Üyesi, Sinop Üniversitesi, alibayram@sinop.edu.tr

Onur ÇELEN

Öğretim Görevlisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, onurcelen@uludag.edu.tr

GİRİŞ

Sanayileşme ve şehirleşmenin sonucunda meydana gelen, yaşam tarzlarına adapte olma gerekliliği insanoğlunun, sarfettikleri emeğin neticesinde, zihinsel ve fiziksel kaynaklarını belirli aralıklarla yinelenmesini gerektirmektedir (Mansuroğlu, 2002). İşte insanoğlunun belirli aralıklarla yerine getirmesi gereken faaliyetler, rekreasyon faaliyetleridir. Buradan hareketle rekreasyon; *"insanın yaşam kalitesini arttırmak için serbest ve boş zamanında doğaya zarar vermeden, kendi istemi ve gönüllü olarak yaptığı faaliyetleri kapsayan multidisipliner bir çalışma alanıdır"* şeklinde ifade edilebilir (Tütüncü, 2012).

Rekreasyon faaliyetleri insanlarda, eğlence ve sosyalleşme oluşturabilmektedir. Rekreasyon faaliyetleri, eğlence ve sosyalleşmenin yanı sıra spor ve egzersize katılım yoluyla fiziksel sağlığı ve zindeliği korumaya katkı sağlamaktadır (Legro ve ark., 2001). Rekreasyonun genel olarak faydalarına bakıldığında, gündelik hayattan uzaklaşma, kendini gerçekleştirme, keşfetme ve macera olanakları, yaratıcı hayal kurma, keyif alma veya keyif veren etkinlikler sunması, etkinliklerin kişilerin kendi seçimleriyle meydana gelebilmesi, müsaitlik derecesine göre şekillenebilmesi ve kendiliğinden meydana gelmesi olduğu anlaşılmaktadır (Can, 2015).

Bir bireyin bazı rekreasyon faaliyetlerine katılma derecesi, motivasyonlarını, ihtiyaçlarını ve tercihlerini karşılamak için bu faaliyetin *"içsel"* veya *"nesnel"* kapasitesinin bir işlevi değildir. Daha ziyade katılımı, bu faaliyetin sağladığı faydaların algılanmasına bağlıdır. Bireylerin, herhangi bir nesnel gerçekliğin kendisinden ziyade gerçeklik ve yaratıcılık (düşüncesel özelliklerine göre) algısına göre hareket ettikleri yeni bir görüş değildir. Ancak, ilgili görüşü ifade etmek, aslında tüketici tercihlerinin ve davranışsal eylemlerinin altında yatan bireyler tarafından zihin, düşünce, düşünme olgu ve algılarının belirlenmesine bağlıdır (Becker, 1976).

Türk Dil Kurumu'na göre, "zihin": *"canlının duyu ve davranışları dışındaki ruhsal süreç ve etkinlikler bütünüdür"* (TDK, 2019). Zihin; insanın düşünce ve düşünme olgusu tetikleyen ve besleyen

bir yapıdır. Yine TDK'ya göre, "düşünce": *"uzay ve zamanın ötesinde, öznenin dışında, kendiliğinden var olan, duyularladediğil, yalnızca ruhen algılanabilen asıl gerçeklik, mütalaa, fikir, ide, idea, niyet, dış dünyanın insan zihnine yansıması ve tasarı anlamlarına gelmektedir"* (TDK, 2019). Sokrates kanıt aramanın, akıl yürütmeyi ve varsayımları yakından incelemenin, temel kavramları analiz etmenin ve sadece söylenenlerin değıil, aynı zamanda yapılanların da etkilerini izlemenin önemini belirtmektedir. Değıerlendirme sürecinde Sokrates, netlik ve mantıksal tutarlılık için düşünme ihtiyacını vurgulamaktadır (Paul, Elder ve Bartell, 2018).

Günümüzde, "düşünme olgusu" terimi, önemli sorular sormayı ve cevaplara yönelik nedenleri ve kanıtları nesnel olarak takip etmeye odaklanmanın genel tanımı olarak ifade edilebilir. Amerika Birleşik Devletleri'nde ve diğere birçok yerde, üniversite eğitiminin temel hedeflerinden biri, insanlara eleştirel düşünmeyi öğretmek olarak tanımlanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki kolej ve üniversite fakültelerinin tüm disiplinlerde yaptığı anketler, öğretmen olarak sahip oldukları en önemli hedeflerden birinin öğrencilerin akıl yürütme becerilerini geliştirmek olduğunu ortaya koymaktadır (Focione ve ark., 2009).

Yaratıcılık, kişilerin hayatlarının ve ilerlemesinin bütün aşamalarını oluşturmaktadır. Yaratıcılığı sadece sanat ile özdeşleştirmek doğru değıildir. Çünkü yaratıcılık bir şekilde insanların hayatları boyunca süren yetenektir. Yaratıcılık; *"kendini ifade etme, zeka ve hayal gücünü kullanma kapasitesi"* şeklinde ifade edilebilir. İlgili açıdan yaratıcılık, ürün, hizmet ve faaliyetler için "uygunluk" ve "yenilik" özelliklerinin mevcut olduğu, yaratıcılık gibi zekanın da her tür bireyde çeşitli oranda bulunduğu ve insanların yaratıcılık derecelerinin belirli şekillerde geliştirilebileceğıi söylenebilir (Yaşar ve Aral, 2010).

Yaratıcı düşünme, yaratıcılık sistemi ve ilgili sistemin getirdğıi nicelikler üzerine temellendirilmiş bir düşünme türüdür. İfade edilen düşünme şekli, yeni düşünceler, hayaller sağlama, ilgili unsurları ayrıştırma, sınıflandırma yapma ve birleştirme, bunları ilgili araçlara aktarma, araçlarla birlikte düşünme, renkler, şekiller ve çizgilerle beraber niteliksel olarak değıerlendirme, estetik ve ifadesel kavramları saptamayı sağlamaktadır. Yaratıcı düşünme, yenilik arayışı içerisinde olma, problemlere değıişik çözümler yaratmayı hedefleyen ve kişilerin serbest bir şekilde düşünmelerine olanak sunan bir sistemdir. Yaratıcılıkla bir bütün hale gelmiş fikirlerin sınıflanması, süreç, tecrübelerle verilen kararlardan oluşmaktadır (Temizkan, 2011).

Yaratıcı düşünmenin temellerini oluşturduğu çeşitli kuramlar bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi olan ve Sigmund Freud tarafından ortaya atılan kişilik ile ilgili,psikanalitik kuramı, psikolojik açıdan sağlıklı bir birey id, superego ve ego dengesini kurabilmektedir. İfade edilen dengede meydana gelebilecek bir değıişim kişilerin fiziksel sağlığını, müsbet şekilde etkileyebilmektedir.

Freud, zihinsel faaliyetlerin iki güdüye göre ęekillendięini, bunların da saldırgan ve cinsel güdüler olduğunu ifade etmektedir (Tuzcuoğlu, 1995).

Konuyla alakalı bir diğer kuram olan, Gestalt kuramı; ruhun mekanik, ilişkisel, inert imajının, zihinsel süreçlerin ve olayların zenginliğine, yaratıcılığına ve karmaşık bir ęekilde organize edilmiş doğasına adalet yapmadığını ifade etmektedir. Algılamanın nasıl olduğunu ve sürecin nelerden etkilendiğini ifade etmeyi amaçlamaktadır (Wertheimer, 1985).

Perry (1970) tarafından ortaya atılan bilişsel gelişimselkuram ise farklı düşünme tarzlarının özellikleri ve bilişsel gelişimin ikili ve göreceli seviyelerinin özellikleri, ilk tahminin temelini oluşturmaktadır. Örneğin, görevleri daha yaratıcı, analitik ve geleneksel olmayan bir ęekilde ve daha soyut bir düzeyde yürütmek, öğrencilerin eleştirel bir zihinle (yani göreceli olarak) akıl yürütmelerini gerektirir. Buna karşılık, açık talimatlarla geleneksel bir ęekilde somut bir göreve odaklanmak, yalnızca mutlak, doğru-yanlış ve siyah-beyaz, terimlerle düşünmeyi gerektirir (Zheng, 2002).

Yukarıda verilen bilgilerin ışığında, insanların rekreasyon faaliyetlerine katılımında, yaratıcı düşünmenin etkisinin belirlenmesi önemlidir. Özellikle teknoloji kuşağı olarak kabul edilen K kuşağının yaratıcı düşünmeyi rekreasyon faaliyetlerinde ne derece kullandığının saptanması da yenilik ve yaratıcılığın birlikte değerlendirilmesine olanak sağlayabilecektir.

K kuşağı: "1995-2002 yılları arasında dünyaya gelen kişileri analiz etmede yararlanılan ilgili ifadeyi, ortaya atan kişi, Noreena Hertz'dir. Kendisi, Cambridge Judge Ticaret Üniversitesi'nde profesör olarak görev yapmaktadır. Kuşağın adı olak K harfi, "*Hunger Games - Açlık Oyunları*" isimli film serisinin baş karakteri olan Katniss Everdeen'den gelmektedir. Bütün kuşaklarda olduğu gibi bu kuşağında kendi özgü birtakım özellikleri bulunmaktadır. Kuşağın başlangıcı ve büyüme sürecinde teknolojinin hatırı sayılır seviyede evrilmesiyle K kuşağındaki kişiler, Y kuşağında yer alan kişilere nazaran, teknolojinin kişilerin hayatına olan etkilerinden ziyade, ilgili teknolojilerden nasıl yararlanacaklarına dikkat etmektedir (Arslan ve Nur, 2018).

İlgili kuşak, oluşturucular, mucitler ve üreticiler olarak ifade edilmektedir. Dijital çağa merhaba diyen mileyum kuşağı, Z kuşağı ve kendinlerinden önceki kuşaklardan (Babyboomers, X ve Y) daha farklı hayat görüşü ve özelliklerine sahip K kuşağı kişileri, dünyanın farklı alanlarında hayatlarını idame ettirmekte olsalar bile aynı görüş ve yaşam ęekillerine sahiptir (Taş, Demirdöğmez ve Küçükoğlu, 2017; Aksu, 2019).

K kuşağı insanların en belirgin özellikleri; teknolojik araç gereç kullanımı yüksek, hareket ve kabiliyet düzeyleri belirgin olması, iletişime açık ve iletişimde çok çeşitli araçlar kullanılması, duyu ve algıları gelişmişliği, ürün ve hizmeti satın almakla yetinmeyen onları tasarlanması ve

oluşturulmasıyla ilgilenmesi ve uygulaması, durgunluğa ve mevcut tehlikelere karşı hassas ve olumsuz şartlardan fiziksel olarak olmasa da duygusal olarak etkilenebilmesi olarak sıralanabilir (Taş, Demirdöğmez ve Küçükoğlu, 2017; Duygulu, 2018; Aksu, 2019). K kuşağındaki bireyler özellikle teknolojik araç gereçler vasıtasıyla, tükettikleri ürün ve hizmetlerle ilgili taleplerini firmalara, işletmelere ivedilikle iletmekte soru, istek ve taleplerinin anında cevaplanmasını da isteyebilmektedir (Aksu, 2019).

Sternberg (2003) araştırmasında, ilk olarak yaratıcılığın genel zekadan farklı olduğunu savunmaktadır.İkinci olarak, yaratıcılığı teşvik edecek ve ödüllendirecek şekilde öğretmenin okul performansını artırabileceğini ve üçüncü olarak, çocukların yaratıcılıklarını artıracak belirli kararlar vermeyi öğrenebileceklerini iddia etmektedir. Yaratıcılık farklı türde olabilir ve öğretmenlerin her türlü yaratıcılığı ödüllendirmesi gerektiği önermektedir.

Yaman ve Yalçın (2005) çalışmasında probleme dayalı öğrenmenin yaratıcı düşünme becerisine etkisini etkisini araştırmıştır. Gerçekleştirilen araştırmada, kontrol gruplu deneysel yöntemden yararlanılmış, öğrencilerin cinsiyetleri ve mezun oldukları lise ile türlerine göre uygulama öncesi ve sonrası yaratıcı düşünme arasındaki farklılık incelenmiştir. Uygulama sonrasında öğrencilerin, yaratıcı düşünme düzeylerinin arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Matud, Rodriguez ve Grande (2007) araştırmasında, sosyodemografik faktörlerin yaratıcı düşüncedeki cinsiyet farklılıkları üzerindeki önemini incelemektedir. Kanarya adaları sakinleri olan yetişkin kadınların (N = 466) ve erkeklerin (n = 273) yaratıcı düşüncenin görsel ve sözel Torrance testi ile değerlendirilmiştir. Görsel akıcılık, görselözgünlük, erken kapanmaya direnç, görselyaratıcılık indeksi ve sözel akıcılık puanları, özgünlük ve ortalama standart puan üzerinde cinsiyet ve eğitim düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir etkileşim bulunmuştur. Yaratıcı düşüncenin cinsiyete göre farklılık gösterdiği ve eğitim seviyesine bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

şensoy ve Yıldırım (2017) çalışmasını, 2013-2014 eğitim – öğretim yılı güz döneminde Türkiye'deki bir üniversitenin eğitim fakóltesi Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dalı 3. Sınıflarda bir ders sırasında uygulamıştır. 92 öğrenciden oluşan deney grubu üzerinde 12 haftalık bir süre boyunca yarı deneysel desen kullanılarak ölçekler uygulanmıştır. Söz konusu deneklerin 45'i ön test deney grubunda 47'si ise son test kontrol grubunda yer almaktadır. Torrance Yaratıcı Düşünme Testi ve Bilimsel Süreç Beceri Testi aracılığı ile deneklerden toplanan verilerin normal dağılım sağlaması durumunda kullanılan, bağımsız gruplar için t-testi ve bağımlı gruplar için t-testi kullanılarak farklılıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Verilerin analizi neticesinde; araştırma ve soruştırma tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrencilerin yaratıcı düşünme düzeyleri üzerine bir etkisi olmadığı ve bilimsel süreç beceri düzeylerine ise olumlu etkide bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda verilen bilgiler neticesinde, araştırmaı oluşturan değişkenler ve gerçekleştirilen kaynak taramalarına göre rekreasyon ve yaratıcı düşünme ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılamamıştır. İlgili doğrultada araştırmanın temel amacı; rekreasyon ve yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki ilişkinin belirlenmesidir. Araştırmanın saha uygulamasında, özellikle K kuşağında yer alan bireylerin ana kütle olarak seçilmesindeki temel etken; belirtilen kuşaktaki kişilerin yaratıcı zeka yapıları ve ilgili teknolojik araç gereç kullanımları, kuşak özelliklerine göre sahip oldukları özelliklerdir. Araştırmanın, literatürdeki ilgili boşluğu gidermesi de amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmanın hipotezleri řu şekilde oluşturulmuş ve oluşturulan hipotezlerden hareketle araştırmanın modeli şekil 1’de verilmiştir.

H¹: K kuşağının boş zaman yeterliliği cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H²: K kuşağının yaratıcı düşünme eğilimi sahip oldukları boş zaman dilimine göre farklılık göstermektedir.

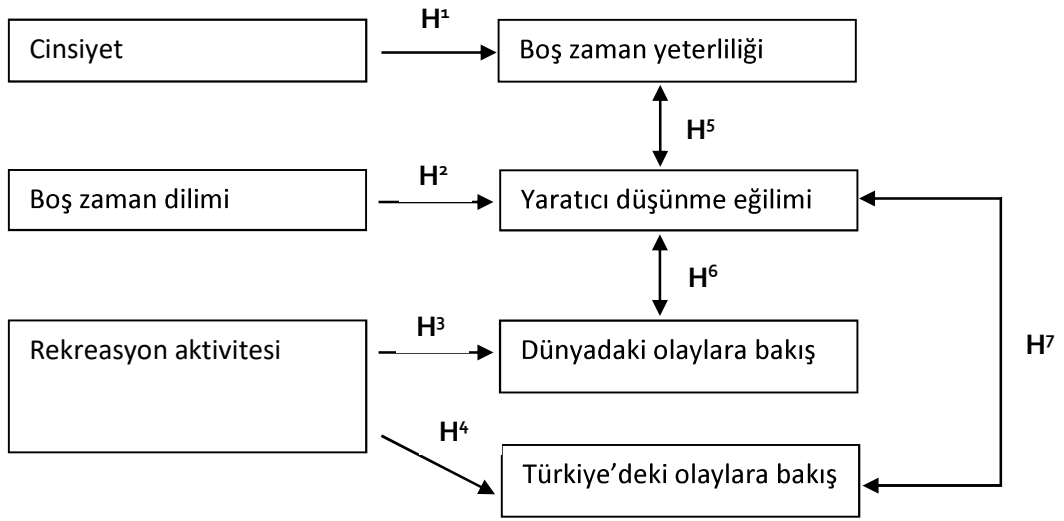
H³: K kuşağının dünyada gelişen olaylara karşı bakışı katıldıkları rekreasyon aktivitelerine göre farklılık göstermektedir.

H⁴: K kuşağının Türkiye’de gelişen olaylara karşı bakışı katıldıkları rekreasyon aktivitelerine göre farklılık göstermektedir.

H⁵: K kuşağının boş zaman yeterliliği ile yaratıcı düşünme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H⁶: K kuşağının dünyada gerçekleşen olaylara bakışı ile yaratıcı düşünme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

H⁷: K kuşağının Türkiye’de gerçekleşen olaylara bakışı ile yaratıcı düşünme eğilimi arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye’de yaşayan K kuşağı (1995-2002 yılları arası doğanlar) oluşturmaktadır. Türkiye genelinde K kuşağının dağılımına ilişkin herhangi bir istatistiki veri bulunmamasına karşın bu doğum yılına sahip bireylerin genelinin üniversite öğrencisi olduğu varsayılarak Yükseköğretim Kurumu (YÖK) istatistikleri incelenmiştir. YÖK’e göre 2019-2020 öğretim yılı önlisans derecesinde kayıtlı 3 002 964 öğrenci, lisans bazında ise kayıtlı 4 538 926 öğrenci bulunmaktadır (Yükseköğretim Kurumu, 2019). Öte yandan 2018 yılında 15-24 yaş arası bireylerin sayısı toplamda 12 926 652 olarak ifade edilmiştir (Türkiye İstatistik Kurumu, 2019). Bu bilgilerden hareketle kolayda örnekleme metodu ile seçilmiş 447 birey araştırmaya katılmıştır. Eksik veya hatalı işaretlenen anketler kapsam dışında tutulduğundan 426 bireyin yanıtları araştırma kapsamında değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veri toplamak amacıyla nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan anket tekniği tercih edilmiştir. Anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde bireylerin demografik özellikleri ve rekreasyona katılımlarına ilişkin bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ise Özgenel ve Çetin (2017) tarafından geliştirilen “Marmara Yaratıcı Düşünme Eğilimleri” ölçeği kullanılmıştır. Ölçek 25 ifade ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. “1, 6, 7, 15, 23” maddeler “öz disiplin”, “2, 5, 8, 12, 17, 19, 22, 24” maddeler “yenilik arama”, “9, 11, 14, 25” maddeler “cesaret”, “3, 10, 21” maddeler “merak”, “4, 6” maddeler “şüphe etme” ve “13, 18, 20” maddeler “esneklik” faktörlerini ölçmeye yönelik ifadeler içermektedir. Ölçekte ters madde bulunmamaktadır. Ölçek 5’li likert tipinde (hiçbir zaman, nadiren, ara sıra, genellikle, her zaman) şeklinde olup en fazla 125 en az 25 puan alınabilmektedir. Ölçek

puanlanırken alt boyutların ve toplam puanın ortalaması alınmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı 0,878 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin Toplanması (Deneyisel araştırmalarda deneyisel işlem ya da eylem araştırmalarında eylem planı)

Verilerin toplanmasında anket tekniği kullanılmış olup anketler sanal ortamda bireylerin istedikleri zaman doldurabileceği bir ortamda sunulmuştur. Aynı katılımcının birden fazla anket doldurmasını önlemek amacıyla yanıtlar sanal olarak kişi özelinde kısıtlanmıştır. Veriler 2019 yılı ekim ve kasım aylarında toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında bireylerin demografik özellikleri ve rekreasyona katılımlarına ilişkin bilgilerin betimlenmesi amacıyla frekans, aritmetik ortalama ve yüzde analizleri yapılmıştır. Demografik özellikler ve diğer bilgilere göre bireylerin yaratıcı düşünme eğilimlerindeki farklılığın ortaya konulması amacıyla bağımsız iki örnek t-testi ve varyans analizi yapılmıştır. Boş zaman yeterliliği, yaratıcı düşünme eğilimi, dünyada gelişen olaylara bakış ve Türkiye’de gelişen olaylara bakış arasındaki ilişkilerin ortaya koyulması amacıyla ise de korelasyon analizi yapılmıştır. Söz konusu analizlerin yapımında SPSS 22 programı kullanılmıştır.

BULGULAR

Toplanan veriler üzerinde yapılan frekans, yüzde ve aritmetik ortalama analizleri neticesinde betimleyici bulgular Tablo 1’de verilmektedir. Tablo 1’e göre araştırmaya katılan K kuşağı bireylerinin %59,8’i kadın iken %40,2’si ise erkektir. Bu bireylerin %60,2’si bireysel aktiviteyi tercih ederken yalnızca %3,1’i ise kültürel ve sanatsal aktivitelere katılmaktadır. Sportif faaliyetlere 426 kişi içerisinde 49 kişi katılırken sosyal aktivitelere katılanların sayısı ise 107’dir. Araştırmaya katılan bireylerin %95,5’i gündemdeki olayları sosyal medya veya internetten öğrenmektedir. Bunun aksine gazete ve dergi gibi basılı materyallerin ise hiç kullanılmadığı tespit edilmiştir. K kuşağındaki araştırmaya katılan bireylerin dünyada ve Türkiye’de gelişen olayların çok kötü olduğuna dair olumsuz görüşlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların günlük boş zamanlarını ise ne yeterli ne de yetersiz bulunduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak araştırmaya katılanların %34,8’i günde 4-5 saat arası boş zamana sahip olduğunu %4,9’u ise günlük 1 saatten az boş zamanları olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 1. Değişkenlerin Frekans, Yüzde ve Aritmetik Ortalama Dağılımları

	Değişkenler	f	%	Mean
Cinsiyet	Kadın	254	59,8	
	Erkek	171	40,2	
Boş zamanlarda gerçekleştirilen rekreasyon aktivitesi	Kültürel ve sanatsal aktivite	13	3,1	
	Sportif aktivite	49	11,5	
	Sosyal aktivite	107	25,2	
	Bireysel aktivite	256	60,2	
Gündemdeki olayları öğrenme kanalı	Sosyal medya ve internet	406	95,5	
	TV-Radyo	13	3,1	
	Başka insanlar	6	1,4	
	Gazete ve dergi	0	0	
Günlük boş zaman dilimi	1 saatten az	21	4,9	
	1-3 saat arası	127	29,9	
	4-5 saat arası	148	34,8	
	6-8 saat arası	83	19,5	
	9 saat ve üzeri	46	10,8	
Günlük boş zaman diliminin yeterliliği	Çok yetersiz	31	7,3	
	Yetersiz	72	16,9	
	Ne yeterli ne yetersiz	111	26,1	3,36
	Yeterli	134	31,5	
	Çok yeterli	77	18,1	
Dünyada gerçekleşen olayları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Çok kötü	258	60,7	
	Kötü	149	35,1	
	Fikrim yok	14	3,3	1,44
	İyi	4	0,9	
	Çok iyi	0	0	
Türkiye’de gerçekleşen olayları nasıl değerlendiriyorsunuz?	Çok kötü	240	56,5	
	Kötü	157	36,9	
	Fikrim yok	17	4,0	1,53
	İyi	11	2,6	
	Çok iyi	0	0	

Araştırma kapsamında değişkenler arasındaki farklılıkların belirlenmesi amacıyla bağımsız iki örnek t-testi ve varyans testi uygulanmıştır. Yapılan testler neticesinde araştırmaya katılan bireylerin boş zaman yeterlilikleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Kadın bireylerin erkek bireylere göre boş zaman dilimlerini daha yeterli bulduğu tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle de H^1 kabul edilmiştir. K kuşağının dünyadaki olaylara karşı bakışının da katıldıkları rekreasyon aktivitelerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir. Buna göre sosyal aktivitelere katılan bireyler dünyada gelişen olayları çok daha kötü bulurken sportif aktivitelere katılan bireyler ise diğer aktivite türlerine göre daha iyi bulmaktadır. Ancak grup ortalamalarından anlaşılabileceği üzere K kuşağının dünyadaki olayları büyük ölçüde olumsuz değerlendirdiği söylenebilir. Buna karşın Türkiye’de gelişen olaylara bakış gerçekleştirilen aktivite türüne göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu nedenle H^3 kabul edilirken H^4 ise kabul edilememiştir. Araştırmadan elde edilen bir diğer bulguya göre K kuşağının günlük sahip oldukları boş zaman dilimine göre yaratıcı düşünme eğilimi alt faktörlerinden öz disiplin faktörü anlamlı bir farklılık göstermektedir. Ancak yaratıcı düşünme

eğiliminin diğerk alt faktörleri K kuşaaının sahip olduğu boş zaman dilimine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla H² öz disiplin faktörü özelinde kabul edilmiştir. İfade edilen bu bulgular Tablo 2’de görselleştirilmiştir.

Tablo 2. Değişkenlerin Farklılıklarına İlişkin Bağımsız İki Örnek T-Testi ve Varyans (ANOVA) Testi Bulguları

Değişkenler	Mean	Std. Deviation	Sig.
Boş zaman yeterliliği	Kadın	3,49	,007
	Erkek	3,18	
Dünyadaki olaylara bakış	Kültürel ve sanatsal aktiviteler	1,62	,020
	Sportif aktiviteler	1,67	
	Sosyal aktiviteler	1,37	
	Bireysel aktiviteler	1,42	
Türkiye’deki olaylara bakış	Kültürel ve sanatsal aktiviteler	1,62	,754
	Sportif aktiviteler	1,59	
	Sosyal aktiviteler	1,48	
	Bireysel aktiviteler	1,53	
Öz disiplin	1 saatten az	4,0571	,019
	1-3 saat arası	3,8787	
	4-5 saat arası	3,7635	
	6-8 saat arası	3,6940	
	9 saat ve üzeri	3,5435	

Araştırmanın amacı doğrultusunda K kuşaaının rekreasyonu gerçekleştirebileceği boş zaman diliminin yeterliliği ile yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki ilişki test edilmiştir. Test neticesinde boş zaman diliminin yeterliliği ile yaratıcı düşünme eğilimi alt faktörlerinden öz disiplin faktörü arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki olduğu tespit edilirken diğerk alt faktörler arasında bir ilişki bulunamamıştır. Buna ek olarak dünyada ve Türkiye’de gelişen olaylara bakış ile yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki ilişki de test edilmiştir. Dünyada gelişen olaylar ile yaratıcı düşünme eğilimi alt faktörlerinden yenilik arama, cesaret, merak ve şüphe etme faktörleri arasında negatif yönlü zayıf bir ilişki tespit edilirken öz disiplin ve esneklik alt faktörleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Türkiye’deki olaylara bakış ile yaratıcı düşünme eğilimi alt faktörlerinden şüphe etme faktörü arasında da negatif yönlü zayıf bir ilişki saptanmıştır. Ancak diğerk alt faktörler arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bu bulgulardan hareketle H⁵, H⁶ ve H⁷ kabul edilmiştir. İfade edilen tüm bu bulgular Tablo 3’de verilmektedir.

Tablo 3. Pearson Korelasyon Katsayıları

Değişkenler		Pearson Correlation	Sig.	Yorum
Boş zaman yeterliliği	Öz disiplin	-,098	,044	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Yenilik arama	-,046	,341	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Cesaret	-,051	,292	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Merak	,008	,874	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Şüphe etme	,079	,103	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Esneklik	-,033	,502	Anlamlı bir ilişki yoktur.
Dünyadaki olaylara bakış	Öz disiplin	-,035	,472	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Yenilik arama	-,139	,004	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Cesaret	-,101	,037	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Merak	-,104	,033	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Şüphe etme	-,110	,024	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Esneklik	-,078	,107	Anlamlı bir ilişki yoktur.
Türkiye'deki olaylara bakış	Öz disiplin	-,013	,785	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Yenilik arama	-,062	,199	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Cesaret	-,056	,246	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Merak	-,035	,466	Anlamlı bir ilişki yoktur.
	Şüphe etme	-,136	,005	Negatif yönlü zayıf bir ilişki vardır.
	Esneklik	-,064	,188	Anlamlı bir ilişki yoktur.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

K kuşağının rekreasyona katılımı ile yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması temel amacıyla yürütülen bu çalışma neticesinde elde edilen bulgular ortaya atılan hipotezleri büyük oranda desteklemiştir. Araştırma kapsamında K kuşağı bireylerinin gündemdeki olayları çok büyük ölçüde sosyal medya ve internet üzerinden takip ettiği ancak gazete ve dergi gibi basılı materyalleri hiç tercih etmediği tespit edilmiştir. Bu sonuç K kuşağının teknoloji ile bağının kuvvetli olduğunu ancak basılı materyallere karşı da mesafeli olduğunu göstermektedir. Arslan ve Nur (2018) ve Kaya (2020) de bu kuşağın teknolojik bağı ve dijital yaşamı hayatlarının bir parçası olarak gördüğünü ortaya koymuştur. Dijitalleşmenin bir sonucu olarak bireylerin daha yalnız ve bireysel davranışlar sergilemeleri olası bir durum olarak kabul edilebilir. Nitekim araştırmada %60,2'lik bir oranın bireysel rekreasyon aktivitelerine katıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Kültürel ve sanatsal aktivitelere katılım oranında %3,1'lik bir oranın olması ise yine dijitalleşmenin bir sonucu olarak görülebilir. Bu durum K kuşağının sanat duyarlılığına ve kültürel donanımına olumsuz etki edebilmektedir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre K kuşağı bireyleri dünyada ve Türkiye'de gelişen olayları olumsuz olarak değerlendirmektedir. Bunun nedeni ise sosyal medya ve internet aracılığıyla gerçek veya kirli bilgiye ulaşmadaki kolaylık olabilir. Söz konusu bilgiye ulaşım bireylerin gerçek yaşamla çok daha erken tanıştığı dolayısıyla da yaratıcılık, hayal kurma ve umutlanma gibi davranış ve hissiyatlarında olumsuz etkilenme yaratabileceği söylenebilir. Nitekim K kuşağı bireyleri "evet

yapabiliriz” inancıyla hareket eden ancak çevresiyle bağlantılı ancak yalnız, açık görüşlü ancak yüksek derecede güvensiz olarak ifade edilmektedir (Manchester Evening News, 2019).

Araştırmaya katılan K kuşağı bireylerinin dünyadaki olayları değerlendirmesi boş zamanlarında katıldıkları rekreasyon aktivitesine göre farklılık göstermektedir. Sosyal aktivitelere katılan K kuşağı bireyleri diğer aktivite türlerine göre dünyadaki olayları daha olumsuz değerlendirirken sportif aktivitelere katılan K kuşağı bireyleri ise diğer aktivite türlerine göre daha olumlu değerlendirmektedirler. Bu sonuçtan hareketle K kuşağı bireylerinin sosyal hayat ile etkileşimleri sonucu karamsarlık kazandığı ifade edilebilir. Nitekim Sosyal Öğrenme Teorisi’ne göre bireyin davranışları çevresinde öğrendikleri bilgilerin bilişsel süreçte işlenerek yeniden şekillenmesini temel aldığı (Bandura, 1977) düşünöldüğünde K kuşağı bireylerinin de sosyal aktiviteler sonucu bu karamsarlığı kazandığı ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan K kuşağı bireylerinin bir günde sahip oldukları ve rekreasyona katılımlarına olanak sağlayan boş zaman dilimlerine göre yaratıcı düşünme eğilimi öz disiplin alt faktöründe anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Günde 1 saatten az boş zaman dilimine sahip olan bireylerin öz disiplin düzeyleri diğer boş zaman dilimine sahip bireylere göre daha yüksek iken 9 saat ve üzeri boş zamana sahip olan bireyler ise diğer boş zaman dilimine sahip bireylere göre daha düşük öz disiplin düzeyine sahiptirler. Bu sonuç, bireylerin disiplinli olması durumunda zamanlarını daha verimli geçirdikleri düşünöldüğünde beklenen bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna ek olarak K kuşağı bireyleri boş zamanları yetersiz bulduça öz disiplin düzeylerinde bir artış olduğu da araştırma sonuçları arasında yer almaktadır. Bu durumun da zamanın değerlendirilmesinde verimliliğin ve bireyin zamandan aldığı tatmin ile alakalı olabileceği düşünölmektedir.

Araştırma bulgularından elde edilen bir diğer sonuç ise dünyada ve Türkiye’de gelişen olaylar ile yaratıcı düşünme eğilimi arasındaki negatif yönlü ilişkidir. Buna göre K kuşağı bireylerinin dünyadaki olaylara karşı olumsuz değerlendirmeleri arttıkça yenilik arama, cesaretlenme, merak ve şüphe etme davranışlarının da arttığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda K kuşağı bireylerinin her ne kadar teknoloji ile bağının yüksek ve yalnız olduğu ifade edilse de dünyada gelişen olaylara karşı da kayıtsız kalmadığı ve yaratıcı düşünceler geliştirerek olumsuz giden olayları düzeltmek için zihinsel bir çaba harcadığı söylenebilir. Buna ek olarak bu durum Türkiye’de gelişen olaylara karşı kısmen de olsa benzerlik göstermektedir. Türkiye’de gelişen olaylara karşı olumsuz değerlendirmenin artması durumunda K kuşağı bireylerinin şüphe etme davranışlarının arttığı ancak diğer davranış kalıplarında herhangi bir değişikliğin olmadığı belirlenmiştir.

K kuşağı bireylerinin boş zaman dilimlerini verimli geçirebilecekleri rekreasyon aktivitelerine katılması yaratıcı düşünme eğilimleri kapsamında değerlendirildiğinde büyük önem arz etmektedir.

Bu nedenle K kuşağının yoğun bulunduğu işletmeler, üniversiteler ve diğerkurum ve kuruluşlarda düzenli planlanan rekreasyon aktivitelerinin işletmeye ticari anlamda, üniversitelere bilimsel anlamda ve diğerkurum ve kuruluşlarda da amaçların gerçekleştirilmesinde yaratıcı fikir üretmeleri sağlanabilir. Bunun sağlanmasındaki şüphese K kuşağı bireylerinin çevrede gelişen olaylara karşı duyarlı olduğunun ortaya koyulmasıyla azaltılmaya çalışılmıştır. Literatürde K kuşağının, rekreasyonun ve yaratıcı düşünme eğilimi, problem çözme becerisi gibi zihinsel etkinliğe ilişkin az sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmanın da literatürde sonraki çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aksu, S. (2019).** K ve Z kuşağının siyasi seçim kampanyalarına yönelik güvenine ilişkin bir inceleme. *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, 6(40), 2016-2025.
- Arslan, B., & Nur, E. (2018).** Teknolojinin yeni çocuğu: K kuşağı. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 6(15), 239-347.
- Bandura, A. (1977).** Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Becker, B. W. (1976).** Perceived similarities among recreational activities. *Journal of Leisure Research*, 8(2), 112-122. doi: 10.1080/00222216.1976.11970262.
- Can, E. (2015).** Boş zaman, rekreasyon etkinlik ve turizm ilişkisi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, 10, 1-17.
- Duygulu, S. (2018).** Yeni medya teknolojilerinin K-kuşağının ebeveynleri ile olan iletişimine etkisi. *TRT Akademi*, 3(6), 632-653.
- Focione, P. A., Focione, N. C., Tiwari, A., & Yuen, F. (2009).** Chinese and American perspectives on the pervasive human phenomenon of critical critical thinking. https://www.academia.edu/download/36326177/Chinese_and_American_Perspectives_on_C_T.pdf (E.T: 16.08.2019).
- Kaya, K. (2020).** Dijital nesil: K kuşağı. *Econharran Harran Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4(6), 34-54.
- Legro, M. W., Reiber, G. E., Czerniecki, J. M., & Sangeorzan, J. B. (2001).** Recreational activities of lower-limb amputees prostheses. *Journal of Rehabilitation Research of Development*, 38(3), 319-325.
- Matud, M. P., Rodriguez, C., & Grande, J. (2007).** Gender differences in crative thinking. *Personality and Individual Differences*, 43, 1137-1147. doi: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2007.03.006>.
- Mansuroğlu, S. (2002).** Akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış zaman rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15(2), 53-62.
- Özgenel, Ç., & Çetin, M. (2017).** Marmara yaratıcı düşünme eğilimleri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 46, 113-132. Doi: 10.15285/maruaebd.335087.
- Paul, R., Elder, L., & Bartell, T. (2018).** A brief story of the idea of critical thinking. <https://www.criticalthinking.org/pages/a-brief-history-of-the-idea-of-critical->

thinking/408#:~:text=The%20intellectual%20roots%20of%20critical,their%20confident%20claims%20to%20knowledge, (ET: 17.08.2020).

Sternberg, R. J. (2003). Creative thinking in the classroom. *Scandinavaian Journal of Educational Research*, 47(3), 325-338. doi: <https://doi.org/10.1080/00313830308595>.

Şensoy, Ö., & Yıldırım, H. İ. (2017). Araştırma soruşturma tabanlı öğrenme yaklaşımının yaratıcı düşünme ve bilimsel süreç becerilerine etkisi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 6(1), 34-46.

Taş, H. Y., Demirdöğmez, M., & Küçükoğlu, M. (2017). Geleceğımız olan Z kuşağının çalışma hayatına muhtemel etkileri. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 1031-1048. doi: 10.26466/opus.370345.

Temizkan, M. (2011). Türkçe öğretiminde yaratıcı düşünmeyi geliştirme bakımından Nasreddin hoca fıkraları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(6), 195-223.

Tuzcuoğlu, N. (1995). Psikanaliz kuram ve özellikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 275-285.

Tütüncü, Ö. (2012). Rekreasyon ve rekreasyon terapisinin yaşam kalitesindeki rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23(2), 248-252.

Wertheimer, M. (1985). A Gestalt perspective on computer simulations of cognitive processes. *Computers in Human Behavior*, 1, 19-33. doi: [https://doi.org/10.1016/0747-5632\(85\)90004-4](https://doi.org/10.1016/0747-5632(85)90004-4).

Yaman, S., & Yalçın, N. (2005). Fen bilgisi öğretiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının yaratıcı düşünme becerisine etkisi. *İlköğretim-online Dergisi*, 4(1), 42-52.

Yaşar, M. C., & Aral, N. (2010). Yaratıcı düşünme becerelerinde okul öncesi eğitimin etkisi. *Kurumsal Eğitim Bilim Dergisi*, 3(2), 201-209.

Zheng, L. (2002). Thinking styles and connitive development. *The Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 163(2), 179-195. doi: <https://doi.org/10.1080/00221320209598676>.

İnternet Kaynakları:

Manchester Evening News. Manchester Evening News, <https://www.manchestereveningnews.co.uk/business/business-news/generation-k-katniss-noreena-hertz-13387972>, (ET: 05.10.2019).

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, (ET: 19.08.2019).

Türkiye İstatistik Kurumu. Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=27688>, (ET: 01.12.2019).

Yükseköğretim Kurumu. Yükseköğretim Kurumu, <https://istatistik.yok.gov.tr/>, (ET: 01.12.2019).

ATIF:

Kavlak, H.T., Bayram, A.T., Çelen, O. (2020). K Kuşağının Rekreasyona Katılımı ve Yaratıcı Düşünme Eğilimi Arasındaki İlişki. Betül Bayazıt, Ercan Karaçar, Ozan Yılmaz (Ed.), *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı-3*. Cilt içinde (ss. 44-56). Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları